

№ 65 (7862). ☆ 1995 сыл мамын 30 күнэ. Оһуорунньук. ☆ Сыаната—146 солкуобай 15 харчы

Ити эгэр мастарыскай дьһэлэре хара аанньтан
ниһи кутун-сүрүн тутар. Онуун икчэлээхтик, дым-
дыап тутуллубут. Ириня Степановна чааһынай тэл-
гэхэтин нингэр баар. Дөбүс эрэри нигэ түнүүк-
төрүнэн күн уота чарчылыччы тыгар. Тутэхха биир
эрэтинэн инстээр массамыкалар көмөлөөбүттөр.
Тастарытар матырыйал таңас, балэм олоһук араа-
һа дьаарыстаммыт, мхаммыт. Быһата, таңас сар-
дыстыбатыгар биирдэ баар буола түһэрин.

Онвук даганын Нөхилтэнтэргэ сэлдхэл элбэх са-
каастарыг ылааллар. Амардас бийналгы үбүлүөйдөөх
сэлтэ нөхилтэнтэр фестивалыга кыттар ностуумна.

Снимокка: сага холодидьникка арыны ууруу.
(РИТА—ССТА).

Ошун киши салттар коллективна, кырдымга да, эпатлаах партнер.

С. МАКСИМОВА

ОСКУОЛА ОЛОБО

Итэлэр, бэллэн турар, оскуолаба эботар дьыңаэ уонка төрөппүт кыттыыта суох барбагачтара чуол дай. Маныаха оскуола администрациятын аатыттан Галина Григорьевна төрөппүттэргэ махтаалын үиэртэ. Бу урунку ИЖМ дьыңаэ—накис корпус былырын уларытыллан санга үөрэх дьыдыгыр үлэаэ бэ

Төрөлүүттөри долгутар алдах буола. Ол манай туруоруллубут болууруостарга даарам, бу түмүнтөн эрэр үрөх дылтын хаамыытыгар даарам. Үрөх—кырачааннар сүрүү дырынтара, улахан үлөдөрө. Онугу буолаадына, оскуола—иниис дыйалары. Ол-бу араас курулуустарыны, секцияларыны элтиххэ күннэрийн улахан агарын атаарар сирдөрө. Манай ха дьиз-уот усулуобуната, буфет үлөлөбүтүгэ төрөлүүттэри астыннарбат. Илэрээ сыл үлөлөтүллүбүт буфеттарын туох баар куурунатын тэрийиш таас оскуолага илан биэрбиттэрин манна бийиттибит. Аны биэр смеласиан үрөтүн сага таас оскуола да үлөлө ийиритинтэни быһаарыллыбата. Төрөс

Муньных итгэнийн олох бугда туруулар сэтгэл бэллүүрхуунаг түмүгтэйнэ. Бу кэштэнтэ төрөлүүтэр аны кылаастарынаг тарбаан бүтэниг чинээр уонга ситон сэтгэртэн ыгтыллар дыһаллар тустарынаг дүүлдэстэлэр, сүбэлэстэлэр.

Оттон редакция төрөлүүтэр бу сүрүн модьуйууларыг иһитингэртэн сырдатан туран, бу бэллүүрүска туһааннаах таркатэлэр эһитгэртэни куутар.

Светлана СМЕРНИКОВА

Егор Никитич Лыткинға астын-атаас-доғор атым диннахия сатамынат. Быдан балыс кийи быһаатынаа ытыктыы не-испытэй көрөхөн көрөрүм. Өлбүтэ бадынаабыт, уонтан тахса сыл буола охсубут уонна абылх хонуктаабыта кини огдооботун Дарин Иосифовнаны көрсө туһан Егор Никитич мааһын күлү-үөрө, уоп-чаан буола сымдыар сартэх сибэргини субу баардым сөзөөн хаалтн, кини бар-дыкутар үтүөнү эрэ өнөрүр дьулурууран аастыт олохун ыччаттарга азияханын билирдим.

Ийэлэрэ эрдэ олон, үс одо бэрт нарыымчигал-
тык, нийаабулаахтык нигилдэн жин-хара буозбут-
тар. Ошон Егор одо сааһа ослуола паартатытар
буолбана, колхоз бүтэр уһуга суох үлэтигэр аас-
тыт.

1942 онд хүнүүдтэр аймгы-түүрүү күүхүнэн сүүлчлэрин-астарын, байдарын-дуолларын иһэн, байдлыгата дин хоту көһөрүллүбүт оройон 41 көл-хөһүгээн бирдэстэрэ кинилэр «Чалчытлал» колхоз-тара өбүт. Ойулуун-уруулуун 165 иһин Кэбээһин Куокуйугар кураанах кытылга сүөкэмкиттэр. Итич-ча албэх иһин илэстэһин кыс хаар туһа турдаһына туох да бэлэмэ суох буллалар малан арай буолба-тара сирэйиллэр. Хата, дьоммут-сэргэбит туһа дит-тэхтэринэ утуһар ууларын умаар, бу Егор курдук иччаттардаах буолан колхоз, алыттарга көлөөтөххө, ол ынырыктаах улахан өлүүнү-сүтүүнү көрсүбэтэх, зарына кырдыабыстыын, ырынахтардыын аахтаах, 11 иһитин сүтэрбит. Колхозтарын дьонугар, кини-лэр бүгүһүнү көлүнэ иччаттарымгар Егордаах олох-торун харыстаан хаалларбыт ити үтүөлэрэ бирд-диллээк дьол сүрэхтэрин махтаалытан атын туту-гун да бадызтаммэтэһэ.

Ол ашырын кыстыгы туоратынсаат, оччолорго сүүрбө үс саастах Егор Кыһыл Армияда ыгырыллыбыт. Кырддык, уоттаах сэрингэ кирибэтэх үлэ фронугар аламмыт. «Ээ, үлэ фронга» дигэн билгени сэмэбилдээх сокустук көрүллэр Егор курдук дьоннор оччолорго сэриндэһэ сымдыар армия быһаччы күннээди кыһалгаларын толуйбуттар. Кинилэр байыанспай чаастар төһөлөөх базаларын тутуштартын, төһөлөөх таһаары санныларынан сүгэн, кинилэринэн кетерөн тизибиттэрин-сүөкэбиттэрин, байыанспай заводтарга төһө саамай суһал саамаастары толорбуттарын иһин ааган ситиэ буоллабай. Огуоха, саллаат-саллаат курдук, хамаавданан сытан-туран, тыһыс бириккээстэри таларан, өссө мөлтөхтүн аһаан-таһаан үлэлээбиттэрэ. Ол хардата-пахтата дигэн ити сэмэбилдээх ыттартыттан уратыны көрсүбэтэхтэрэ.

Норуониа «Сталин төбөлөөх» дигэн аатынан сүрэхтэммин медальга Егор тиксисбэтээр икки биричиниз баар. Биир, нти медаль ыларга тыылга кырата сыл акара үлэлээбит буолуохтааххын. Оттон Егор 1947 сыллаахха, сэрин бүппүтэ быдааннар диэри армия кинитэ этэ. Окон «тыылга үлэлниир» кыада суоҕа. Иккиниз, колхоза көһөрүлүүттөн этэн.

Н. Н. ТАРСКАЯ БИРИНЬИН КӨРСӨ

ТУСТУУ САЙДАР КЫХТААХ

Саха сиригэр физкультурнай-спорттивнай хамсаа-
һын 50-с—60-с сылларга көһиллэннэ киниг араты-
тын хабаан бэрт нүүскэ сайдыбыта. Чөлөөкн атле-
тика, волейбол, атах оонньуута, хапсарай, көгүд
тустуу, жуучча лавтата, мохсуо, велосипедынан
сүүрүү, хайыһар, бокс, остуол тенниһэ, оёунап
ытны уо. д. а. нэһилиэк ахсын түргэнник тэни-
һэһиэр, дьон-сэргэ, ордук ыччат тапталын ылабыт-
тара. Оччолорго түүнү быһа мээчик күүрэйһэрэ, ыч-
чат көрө ыһарыһарэ, Ити кэмтэ республикада физ-
культураны уонка спорду аналлаах үөрөхтээх Ни-
колай Николаевич Тарскай үүрүһүтэ-тэһиниһэби-
тэ, сайыынарбыта, Спорт талааннаах пропагандиһа,
сатабыллаах салайааччы ыччат сөбүдүүр көрүгүн
көгүд тустууну таба тайанан, юни сүбүүбэр ту-
руутугар бары күүһүн, дьовурун ууран үлээлэбитэ.
Республикада көгүд тустуу улахан түһүлгэтэ Ни-
колай Тарскай аатынан спорт историнтыгар эири-
битэ саамай сөптөөх уонна сирдээх.

Николай Николаевич ятардас салайааччы эрэ бэйһыгэтинэн сымаланара тутуу уонна хэрэгтэй. Кини физкультурнаа үрдүн үөрөхтөөх буолан, спорт ыччакка оруолун, ол сыйдар хайысхатын үчүгөйдик билэрэ, дьиһилик үөрэтэрэ уонна ону, киникэ эрэ бэриллибит талаанынан, олоххо түргэнник инлээрэ, күрөхтөһүннэри тэрийэ охсоро. Спортка бэри-ниллээх Дьону сатан түмэрэ уонна үлэстэрэ. Ко-нүд тустуу — саха киһини өнөр кизэ туттууга, омуу бэйһыгэтинэн сайдыта. Н. Н. Тарскай көү-дүлүнүнэн уонна тэрийгитинэн 1956 сыллаахха көмүл тустуу улахан көбүөрэ Дьонуускай театры-гар ахсынньыта аан бастаан талтэмийта.

Ити каниттан 18 сэл буолан баран, Чурапчыт.

КЭПСНЭХЛИН БАГАРАБЫН

НЭРЭ КИЙН
НЭРИЭСТЭБИЛЛЭЭХ
БУОЛУОХТААХ

гэ эргийдэн кэлэн баран өгчээсөө орохуон да, нийлдэн да салалтаарын ойбуударын көрсүбөннэ мнхлан хаалбыт, үгүстэрэ Минэ-Ханалас Дьабындыгар тийһэн колхозтарга сыстыбыттар, Онон Егор арныаа барыар днэри үлэлээбитин сыаналааччы суох буолбут.

Армийтан илээт, нодхона да суох хаамбыт ил-
лн Чурапчыга райпотребсокс салалтатын динэтэ
тутулар буолбутутар болуотуньугуван кирибит.
Эмнэ снно үлэллнр таабынн Уйбаан Лааһаран
(Чэлгизн) оҕонньорунан мустаран сайын оттор ма-
сыһын тасыйар обургу уол миэ, Егору-ван ба-
таан оһно көрсүбүтүү. Аттыгар олордон тэҥнээһин
курдук көпстөрүнн арыт дотордуу хаадылымырын
даһамы сөбүлүүрүз. Кэллн өдөөлөхкө, кимгэ ба-
рыттыгар итинник кыймыаннаах эбит. Ол да иһин
сөбүлэттөбө, олох үөрөбө суох иһин тутуу бастыг
биргэдыһирэ буоллаба.

Маастардара Семён Васильевич Потанов очко-
лорго Маастар Саман дуо дэппит үтүөкүнээх кини
этэ. Егор кини туһунай бастаан быстах үлэлэртэ
сырытыннаран, үлэ ньымаларыгар бэйэтинэн көр-
дөрөн үөрөппүтэ, ону сатыыр буодлахтына, өмтө
үөрэтэти баран өссө уустук соруудагы биэрэн иһэрэ
дигэн ахтар буолара.

Олохын дэнгизэх нь хогоомунан буолбут идэтигэр Ёгор ити курдук дьоллоохтук үстэмнэтэ.

Чурагчига сэрин кэнишлэри бастахы бөгчүмнээх тутууларынан райком уонна ити райпотребсоюз саламталарын дьыалэре буолбуттара. 1950 сыллаахха оройуон киитингэр орто оскуола аһылдытынан сибээстээн иһин икки мэндизмэниээх дьыатин тутуу уочарата кэлэр. Егор үөрэх оройуоннаахы салаатын бөлүгүнүһуга буолар. 1952 сыллаахха орто оскуола уонна иһин интерлатын тутууга үрдүк көрдөрүүлээх үлэтин иһин үөрэх салаатын махтаа суругун ылбыта. Онтон сүтэтин суолун учууталлар олорор мэндизмэниээх уонсай дьыалэрин тутууга түһэрбитэ.

1957 сыллаахха Чурапчыта тутуу учаастага төрүттүлүбүтүр буюлбуттар элэи ыгырыллар. Тутуу мыгдырдарын гуйгуннун баһылаабытын таһынан, тоһо да үөһө суох буоллар, ханнык баһарар чертеһу үчүтэйдик баһара, ону биһиргэ үлэһинир дьонугар

тан хьмат анһьһан үүмүт, Д. П. Коркин бастыт үөрэнэччигэ Роман Дмитриев XX Монхенаады Олимпиадада чабылхай кыайытын чигитэр Советскай Союз Гимнэ дуораһыйбыта. Онтон 1970 сыллаахха Одессада буолбут дойду чемпионатыгар саха үс бөҕөстөрө Роман Дмитриев, Александр Иванов, Павел Пинигин Союз чемпионнарынан буолбуттара. Ити кэминтээн тута сэрөөн Канада Монреаль куоратыгар XXI Олимпийскай оонньууларга кыттан үс нүүрүмүт Павел Пинигин, Роман Дмитриев, Александр Иванов норуоппут төмөр киирибиттэрэ. Ити кэмтэн номнуо уон тогуһ сыл ааһа охуста, Биһиги тыйыс усулуобуйабытыгар аан дойдутаагы кылаастаах маастардар интиллиттэрэ, бөһм санаабыр, улахан ситиһин дьинин, Олимпийскай оонньуулар, аан дойду чемпионнара үйүбү биһиэ эмэтэ бэриллэхтэрин сол.

Аны 1991-сыллаахха Дьокуускайга ыытыллыбыт Россия чемпионаттар билиги Василий Гоголевтыт алыс төгүлүн, Петр Малардыров, Николай Яковлев кыайыны-хотуу көтөлөнөн кыһыл номус медалы көппиттэрэ төһөлөөх кизин туттуууу үөскөйттэй! Оттон Россия тустуута күн бүгүн дааны аан дойдута иланин күөнтэ сылдыар. Олимпийскай оонньуулар чемпионнара Иван Ярыгин аан дойдутаагы бириһигэр Петр Юмшановтыт саха бөрөстөрүттэн бастааһын кыайыны ситиспитэ төһөлөөх үөрүүлээгий. Учууталлар, тренердэр үлэлэрэ сыраллаах, дыһыардаах, ол эрээри ардыгар сыналалмат. Билигин бирнэмэзэ киһилэр элбэхтин тэрэһин үлэнэт, убу-аһы экирэтэбиһинэн түбүгүрөллэр. Ол күмүсэр үгүстөр тустуу хаалбытын курдук айдаараллар. Манньын усулуобуйада кырдык, өй-санаа тууйуулар, тахсылаахтык үлэлэрин сарбыллар.

Саха тустуута, өссө сайдар кыахтаах, кэскиллээх. Бастаанынан, тустаах салаалта бу көрүү сайдым-тыгар сөптөөх суолу тутуһар. Холобур, М. Е. Дру

судургутук бынаарап бизэри сатыра, үлөни
дүмөстөр, тутуу хаачыстыбатын тупсарар суолда
турганинн тобулара, үлөдө кыялыгына, үтүө кий-
гиледе, ошол тутуучулар улахан ытыктабылда
рып ылыбта. Итнин барытын учуроткан, тутуу
ыгыдыгына оңоролдор.

Бу удаастанга 1978 сыллаахха бочуоттаах сыл нэһалгача тахсар диэри үлэлээбитэ. Ити кэмтэ Чурапчы сэрэн иэнинээдэ хаарбах тутуулар, үксэ симнаархай баладэттар күлүгүрэн турбут дьовуэ дэриэбиһалэриттэн мэндизмэинээх дьыһаларыаи дээр-тэббит дьыннээх аныгылыы сэлээннээдэ кубулуйбу-та. Егор уиньуктаах уһун үлэтин дьон өлөрөр мэндизмэинээх элбэх дьыһалэро, эргэ нини мастарыс-кыай, эг-үүт комбинатын тутууларэ, оскуодалар, интернаттар киэи-жуон уорабайдара, наһы таһас-тыыр комбинат мастарыскайа, «Айыллар» Кула-тура дьыһэтэ, элбэх котельнайдар, гаражтар күи-бүтүүнүтэр диэри туоһулуу тураллар. Егор Никитич райсовет уонна Чурапчы сельсовет Сэбиэтин депутаттарынан элбэх төгүл талыллаа, участвэ: профсоюзнай комитетэи чилиэннэи, хаачыстыба комитетэиан, народный контуруол оройуоннаады комитетэи бастыйааннай комитетэи чилиэннэри-иэн үлэлээн тутуу үгүс уустук боннуруостарыи быһаарыага быһаччы кытара. Киэи оскуолатыи аһасты биллэр-көстөр гутааччылар бүтүн кэкиһалэро үүһэи тахсыбыта.

Үтүэт-өгөтө бэйэтин нэмгэр үрдүктүк сыналаммыта: 1960 сыллаахха биэр бастакынан коммунистическай үлэ ударнигыг аатын сүкпүтэ. «Бочуот апага» орденннан, «Үлэбэ килбизини иһис», «Үлэ ветерана» медалларынан, хаста да социалистическай куоталаһы кыйбылларын, пятилеткалар ударниктарыг аантарынан наҕараадалааммыта, оройуон, сэлэниэ, «Якутскелстрой» грест Бочуоттарыг минигаларигэр киллэрдилибитэ, 1975 сыллаахха сэлэниэ, 1977 сыллаахха оройуон бочуоттаах грандиннарыг ааттара илэрдилибитэ. Тыһаннааар үтүөтүн-өгөтүн ити курдук үрдүктүк бөлүөтөгүн билиммит баар-суох тулааччыбыт аата-суоха өлөрүн кытта умчуллан баргыта хобдого сүрдээх. Биэр ома-поруулорка аатыгынгар, мэнэ дуоска сыһа туруоран үйэгитер сөүэтэ.

Огдообото Дария Носифовна Дьөгүөр тутан хаалларбыт дьыатигэр бэрт кыра пенсиятынан иитиллэн советокуун олохорун, оттуу маһынан, иһэр мууһунан эрдээнэрин кэлсэбитэ. Сага тариллар акционернай обидестволар бэйэлэрин баайдарын дуолларын, үлэлэрин-хамнастарын бийигэр турбут бочуоттаах дьоннорун кырдыаас огдооболоругар акцияларыттан биир энэ массыына мас, муус быраан көрө-харайа сылдыахтар эбит дин санаабытмын. Ада көлүөнэни мичат ырыктааһынын олнук ара үөскэтнэххэ соп эбэт.

ИННОКЕНТИЙ ОКОЕВ

зынов республикада толору састаантаах националь-
най хамаанда тэрнэллэриг сүрүн бэлдөмтөгү
уурар. Иккинчэн, талаантаах тустуунтары бири-
сирэ түмөн эрчимнэхха наада. Ону ССРС үтүө-
лөөх тренери Д. П. Коркин үлэтэ толору данаас-
таан турар. Ол таба суолу бүгүн тутуһарга сана-
наларын уруйдуохха эрэ сон. Үсүнүнэн, тренери
дэргэ айымньылаахтык, тустуу аан дөйүгэ сай-
дытын кытта тэҥнэ хардылыыр наукада олобуу-
бут методикада тирэйдирэн былааннаахтык, кэскил-
дээхтик үлэллэр кыах бэрлэхэн эрэрэ кинини үөр-
дэр. Билги байлалар илээригэр мунура суот
бэривиллэх, үрдүк биллилэх В. П. Уваров, В. Д.
Понов, М. С. Скрябин, И. Н. Синцев, А. А. Лутинов,
К. Н. Захаров курдук үтүө суобастаахтык үлэллэр
тренердэрдөөхтүт. Кинилэр хайдахтаах курдук усу-
луобуһада үлэллэн калбиттарын кытта эми аах-
сыахха наада. Ити тренердэр бары Дмитрий Пет-
рович Коркин үөрээзэччилэрэ. Төрдүһүнэн, агар-
дас тренер эрэ дуулурунан чулуу спортсменнар
үтүмэттэр. Онуоха быһаарар күүһүнэн спортсмен
тус бэйэтэ буолуохтаах. Роман Дмитриев, Павел
Пинигин, Александр Иванов, Василий Гоголен тө-
һөлөөх сырылга, дуулуурдарынан, кытаанах санаа-
ларынан, тулуурдарынан чабылхай сүтүһүннээхтэ-
тэрин өйдүүр буолуохтаахтыт.

Онон чулуу спортсменарыг олох баясах кыладаларыгар күнэриг-дьылларыг ыспаттарыгар кыһамахтаахпыт. Тустууга Россия аан дойдуга түбүлүгүгэр бэйэтэ национальнай хамандатын таһаарар толору кыахтаах. Аны адыах хонугуан Дьонуускайга Николай Тарский билиһингэр республика улахан түбүлүгэ садаланыада. Онон саха чулуу тустуустара бэриг кытталарыг ситиһиэххэ. Онон бөһөдөрбүтүн санааттан-сана кыайыларга кынаттыалыт.

Дмитрий ЭВЕРСТОВ, учуутал
Саха Республикатын спордун маастара

Улуустанды типография администрацията.

Тыыл эмиэ фронтна тэннээбэ

«Сыл—хонук» динилэрэ кырдык. Ноннуо Кыаһы 50 сыллаах үбүдүөдэ ааһа оҕуста. Сэриг сылларыгар Болтоно уонна Кыдал сирдэриттэн тол маһы булгу тардар 12 баар-суох чэбэһи ыччаттабыт дойдуларын көмүскэлитэр барбыттара, кинилэртэн үксүлэрэ кыргыһыы тодоонугар охсубуттара. Онон манныа озо-дьахтар хаалан төһөдөөх эрэи-муну көрсүбүттэр, эрэи аҕаарынан тыабыттары билигин эрийдэстип, бука, уустугурдаа буолуо. Урдүнэн, күдээринэ көпсөхлүтүн, сурах ара хоту куолулуохпутун сөп. Ол иһин Болтоно биһир ытык кырдыаһа, билигин 90 сааһын туолбут Кыаачай (Иппатий Данилович Назаров) оҕонньор ахтытын билиһиннэрэхпиз баҕарабын.

—Оччолорго Уус-Майаа сүрдээх үчүгэйдик, сааһыт кэлэн өттү сырыттаһытына, нэһиликтэ Сэбиэтин исполкомун председатели Дмитрий Винокуров тийбитэ. Кыдалтан «Кыым» колхоз хоту көһөрүүгө барар буолбутун туһунан иһитиннэрибэ. Онно барар дуу, барбат дуу боппуруоһу Кыдалга Невтар дьаларыгар мунууан туруорбуттара. Партия райкомуттан иккис секретарь Василий Федоров баара. Ол айдааран, 1942 сыл атырдьах ыйын эргэтигэр көһөр буоллубут. Онон от охсодор көлүөһэлэринэн, дүлүнүнэн тэллээх оҕостуутун айдааныгар түстүбүт. Ити курдук утуйар таһаарытын, кыра малбыт думун тинэн төрөөбүт алаастарбытыттан

арахсыбыппыт.

«Кыым» колхозтан 60-тан тахса хаһайыстыба этибит. Аллараа Востээххэ борохуоту кэтэһэн талах билиһингар балаһан ыйыа бүтүөр дээрэ олоһубуһут. Кэчииа-кэчээс баарсанал Хатырык Хомоҕо дьэри 6 хонук устата айаныахтаах этибит даҕаны, 12 сууннаны быһа сыйларан тийибиппит. Онно туох да дьээ-уот суох сиригэр кумахха сүөкэмминипит. Ол иһин талаһынан өтүү мурдук оҕостон хаххаламмыппыт. Таһырдыа кутаа өттүнэн «эбитини» өртүтүрүбүт, күһүнүгү сиппэрэһи сытыһан, төгөн сордоомуппут. Ити курдук олоһохпутун, Иппас Лүксүтүн нэһиликтиттэн билиһа дьэн ааттаан икки киһи кэлбэтэ. Кинилэрдик олохсуһар сирбитин көрө мин, Пёталов Дмитрий Петрович, Егоров Петр Петрович, Федоров Алексей Петрович, Кривошапкин Параскофия Иппокентьевна урутаан сүөһү үүрсэн барсыбыппыт.

Тыһаас дьэн сиргэ тийибиппитигэр ферма сэбиэдиесойа, колхоз бырабыланыатын чилиһэ дьахтар билиһа дууһаар оҕорсон 7 дьэһин биэрбитэ. Сүөһүлэрибитигэр от хантан кэллэй, таах «мэчирэһи» үүрбүһүт, ити алтынны ыйга этэ. Биһиги аҕыах буолан Хатырык Хомотугар дьоммутугар төннүбүһүт. Иһин ардылара 180 км. Онон хаста эмэ кырынан олохтутун кыһынгы Ньукулугна биһрдэ булбуппут. Вастаан дойдубутуттан хоннорбутугар сыл-

гылымы-ынахтыын 120-чэ сүөһүлээх этибит. Ити хэртэн бэрт аҕыах сүөһү ордубута. Колхозпут бырабыланыатын председателинан Невтар Гаврил Степанович, солбуйааччытынан Егоров Степан Иванович үлэниилэрэ. Егоров С. И. оройуон кинигэр аҕа таһаас көпөстөһө баран иһэн аара тымныһан, сөбүгэһтэһэн олбута.

Ити кыһын кинирээт да муһхалаабытынан барбытыт. Миниги биригэдьириһин алаабыттара, аһара удахан былааны тээрдэллэрэ, онон сорудахтыын толорбот этибит. Онтон 1943 сыл сааһыгар муус-лут наһаа халыһан, балыктан ытыһытын сотту-булбут, сайыныгар эрэ харахытын балачча өрө көрбүлүт. Күһүнүгэр балыкты-балыкты Эдэһини үрөһөр сүөһүбүтүн көрөн кыстаабыппыт. Ноннуо 1944 сыл сааһыгар ас-үөл эстэн улаханник кыпчыт-лыбыппыт. өдүү-сүтүү маассабайдык саҕалаһыты, Орубуна ити кэмгэ В. П. Харитонов тийибитэ, көһөрүлүбүт колхозтар олохторун дьаһахтарын сийилиһи иһэн-тоҕон билэбитэ, харчынан, бурдугунаа көмө оҕорторбута. Ити сайын дойдубутугар төттөрү көһөн тахсыбыппыт. Барыта 15-хаһайыстыба кэлбэтэ, сорохтор күһүн борохуотунан дойдуларын булбуттара. Ити курдук эстэн-быстан кэлбиппит. Оччолорго олохтоох Сталин аатынан колхоз (председатель К. И. Кривошапкин) көһөрүттэн ордон тахсы-быттара сүөһүлээбитэ. Кэлин арахсаммыт Куйбышев аатынан уонна «Кыым» колхозтар тобихторо 1959 сыллаахха туспа колхоз буолбуппут.

Ахтыһы Александра КОЛЕСОВА суруйда.

Улахан үөрүү буолла

Хатыды оҕуолатыгар «Эдэр художник» куруһуок 1977 сыллаахтан тэриллибитэ. Ол тухары куруһуок чилиһинэра оҕуола иһиттан саҕалаан улууска, республика, Россияга, норуоттар икки ардыларынаа-ды, аан дойдутаагы үгүс конкурстарга, быыстапкаларга кыттан кэлэ. Саха сирин тас өртүгэр аан бастаан аһаҕа ытырыы Бакүттэн 80-с сыллар саҕалаһаарыгар кэлбитэ. Хомойуох иһин, оччотооһу саалта өбөөбөккө, оҕоһуллубут үлэлэр ытыллы-бонка хаалбыттара. Кэлин араас киһи сурунааллар, Художниктар союздарын норуоттаныһарынан иһиг аартыһа тахсар суол аһаһына. Ол курдук 1985 с. Болгарияга, 1986 с. Индияга, 1990 с. Шанхай куорат ынырымыһынан Кытайга, 1993 с. Аляскага, 1991, 1994 сылларга Москвага иккилиһи конкурстарга кыттар чинэскэ тиксиппит.

Ааспыт сыллаагы конкурстар түмүктэрэ калэ илигинэ сотто оҕо кыайылаабынан, иһи оҕо иккис миэстэлээхтэринэн биллибиттэ, ол удахан болдомтоҕо ылыллыбатаа. Төгүрүк сыл күүттэрэн ааспыт сыллаагы түмүк «Юный художник» сурунаал 1995 с. 3 №-гэр таҕыста. Ити сурунаал көбүлэбит «Земля родная» дьэн норуоттар икки ардыларынаа-ды конкурска биһиги куруһуокпут уонча үлэһэн кыттыбыта. Онно Пана Павлов «Якутский натюр-

морт» (уруһуй), «Не истребляй дичь» (былакаат), Оксана Еришова «Мой Север» (граттаж), «Лето. Семья» (акварель), Сена Чичигинаров «Зимняя мелодия» (граттаж), Олег Петров «Ледоход» (граттаж), Вали Дорогунов «Браконьер—враг природы» (былакаат), Туһаара Николаева «Осенний ветер» (акварель, буска), Ньургуйаана Аржанова «Портрет подружки» (харандаас) уонна Люба Максимова «Одинокая березка» (граттаж) дьэн үлэлэрэ ытыллы-быттара.

Бу күннэргэ оҕуолабытыгар улахан үөрүү буолла. Саха сириттэн биһиги куруһуокпут атын художественнай оҕуодалары, студиялары, мастарыс-кыайдары, айар кинигэри кытта тэҥнэ кыайылаа-быһан ааттаммыт.

Хатыны эдэр художниктара аһан эрэр үөрэх дьа-лыһар Москвага «Мой мир» уонна Израильга «Не-русалиму—3000 лет» дьэн аан дойдутаагы конку-рестарга үлэлэрин ытыттар. Уһуһуктаах уһун сыллар-га күүттүлэр түмүк кинилэргэ өссө улахан үөрүүнү аһалыан ик сүрэхпиттэн баҕарабын. Эдэр художник-тарга кэлэр өртүгэр бары үчүгэй баҕаран турат. мэлһидэри аахсыбакка, ахсаабакка үлэлэһэн төрөө-бүт төрүт түөлбөлөрүн таһаҕлаах. Хатылларын аатын араас таһымнаах конкурстарга, быыстапка-ларга ааттата туруу дьэн алтыбын.

Иван БИЛЮКИН,
куруһуок салааһааччыта.

ТАТЬЯНА ДРОНИНА ОРОУЛЛАРА

айымлыларыгар, о. д. а. оонньорбута.

Сэмикка: А. П. Чехов пьесатынан «Вишневый сад» дьэн спектакльтан сцена. Раевский—СРС народнай артистка Татьяна Доронина

(РИТА—ССТА).

БИЛЛЭРИН

Улуус Мунуаагар депутатынан таһыллыбыттар уонна депутатка кандидатынан турбуттар агитация-ба, транспорт ороскуоттарыгар ылбыт харчыгыт ааһаарыа өтүтүтүн бос ыйын 10 күнүгэр дьэри улуус дьаһалтатын бухгалтерийыгар түһэрэргитэ.

Редакторы-сөлб. В. М. НИКИФОРОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор—21-332, отделе—21-265, общий—21-505.

Учредители (соучредители) газеты—Редакция, Администрация улусы, Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахаполиграфиздат». Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты: 54907. Объем—1 усл. л. лист. на 4-х страницах.

33 №-дээх Чурапчытаагы быыбардыыр
Уокурук комиссията.

АНДЫНЫ БУЛТААҤЫН ТУБУНАН УЛУУС ДЬААЛТАТЫН УУРААҤА

Кыаһы 50 сылынан сибээстээн, сэриг уонна тыыл ветераннарын, нэһилиһинэ көрдөһүүлэрин учуоттаа, андыны сааскы бултааһыны бос ыйын 1 күнүттэн бос ыйын 4 күнүгэр дьэри көҕүлүүргэ.

Айалта харыстааһын улуустары комитетин мо-дэуһуутунан, кус бары көрүнүн, кубалары, туруба-лары ытык бобулар.

Олохтоох нэһилиһинэ туруорсуутунан Чурапчы күөлүгэр андыны бултааһыны көҕүлүүргэ.

Улуус бары күөллэригэр балыгы үөскэтэр туһу-таһааным баҕарар ньыманан балыктааһын бобу-лар.

Булчуттартан андылааһын кэиниттэн сыһыт уу-лары, дурдаларын онун ыраастамылара ырдэһэр.

АТЫЛЫБЫТ

1992 сыллаагы УАЗ-3307 бортовей автомашинна-ны Санаата—кэпсэтинэн, Атын да параннар ко-руллуохтэрин сөп. Тел. 21-891 (Ытык Күөл сэ-лиһинэргэ).

х х х

Рынок сыанатынааҕар чэпчэкини прихонайдары, бельевой уонна плательнай ыскаһтары, телениэр турар тумочкаларын, Ахсааннара аҕыах, тиэтэ-һин! Аадырыспыт: Чурапчы сэл. Чараненый уул. 4 №-рэ. Тел. 21-641.

ЛАБОРАТОРИЯ-СЕМИНАРГА КЭЛИҢ

Бос ыйын 10 күнүгэр саремарда 10 чаастан Чу-рапчы сэлэһинэтигэр «Айыллаах» Култура дьа-хтар култура управлениетын иһинэн үлэһини нэ-руот иккэ айымнытын «Ай» студията сахалыы таһаһи тигинэ лаборатория-семинары ытыт. Ба-һаһахтары иһтэһэр маллаах кэлэртитигэр таһаһи-бэт.

«Ай» студия.

Тыыл, үлэ ветерана, хоту көһөрүлүү кыт-тылааһа, Чурапчы сэлэһинэти олохтооо
ОКОНЕШНИКОВ Иван Гаврильевич
ыарахан ырыһыттан өлбүтүнэн дьиргэ кутур-банырын тээрдэллэр.

—Өвөтүтэр Чурапчытаагы Д. П. Коркин аа-тынан республиканскай орто спортинан ин-тернат-оҕуола XI ыһааһын үөрэһэтигитигэр Львова Саргыланаага биһрдэ үөрэнэр дөдөтто-ро, таһаарыстара, ылааһын салааһааччылары, иһтэһчилэрэ.

АРЖАКОВА Ноннария Васильевна

өлбүтүнэн дьиргэ кутурбанырын тээрдэллэр.
—Эдэһинигэр Федорова Надежда Василье-наа таһаарыстара, Полина, Виктор Заболод-кайдар, Людмила Спиридонова, Витория, Ан-дрей Казенкиннар, кинилэр дьэн кэргэттэрэ.

Зарегистрирована Саха
(Якутской) региональной
инспекцией по защите
свободы печати и массо-
вой информации.